דחשיב עלייהו. וא"ת והא אסור לרדותם כדתניא בסוף פרק המלניע (לקמן לה. ושם) הרודה חלות דבש בשוגג חייב חטאת דברי ר"מ ורבנן שבות מיהא איכא והוי דבר שאינו ניטל[א] וי"ל דמיירי ברדויות ומונחות שם בכוורת אי נמי רגילות שיש דבש לף ע"ג חלות ואותו אינו צריך רדייה: **שלא יעשנו כעין מצודה.** וא"ת

מאי קמ"ל פשיטא דאי עביד כעין מצודה דאסור[ב] ו) והא לא משמע מברייתא דלע"ג דאינו מתכוין אסור[ג] וי"ל דאמר בפ' משילין (ביצה לו: ושם) דקמ"ל דס"ד במינו ניצוד אסור שאין במינו ניצוד מותר: **רב אשי אמר כו'.** מסתמא רב אשי השיב מיד כן לרב עוקבא כששאלו אצל שסידר הש"ס תירוץ שלו[ד] תחילה ורשב"א אומר דשניהם השיב רב אשי דבמסכת ביצה גרס א"ל לא נצרכה אצל לאותן שתי חלות ובשיעור דהכא גרס ואב"א

מי קתני בימות החמה כו':

כבר תירגמ' רב הונא לשמעתיך. בפרק בתרא (דף קנד:)

משמע דאית ליה נמי לרב הונא דאסור לבטל כלי מהיכנו דפריך אמילתיה דקאמר התם רב הונא היתה בהמתו טעונה כלי זכוכית מביא כריס וכסתות ומניח תחתיהן והא קמבטל כלי מהיכנו ומשני בשליפי זוטרי וא"ת אכתי תקשה ליה התם דהא רב הונא סבר הכא דאין כלי ניטל אצל לדבר הניטל[ה] וי"ל דמיירי בצריך למקומו וא"ת וכי פריך ליה התם מהיא דהיתה בהמתו טעונה טבל ועששית לימא דמיירי באין צריך למקומו וי"ל דהוה מצי לשנויי הכי דה"נ הוה מצי לשנויי בשליפי רבדבי ור"י מתרץ דאיסור דאין כלי ניטל אצל לדבר הניטל שרי ב) היכא דאיכא הפסד מרובה[ו] וכן משמע דקאמר התם מהו דתימא כי היכי דלהפסד מרובה חששו כו' משמע חששו והתירו לטלטל אף לדבר שאינו ניטל דמה חששו ג) להתיר אם לא זה האיסור[ז]:

חם להם מלמטה. תימה בלא שום חוס מאי איסור איכא שיציאו כל אחד מטה ליפשב עליה ותו אמאי מייתי בריש מטה והדר מחצלת ימתינו עד שיחס להם גם מלמעלה ויציאו מטות ומחצלות יחד ונראה דאחמור רבנן למיעבד היכרא שהוא לצורך חי כל כמה דאיפשר למיעבד[ח]: **ופורסין עליהן זה** זוקף כו'. דוקא בכה"ג כמו שפי' רש"י אבל ממטה למעלה אסור משום אהל כדאמרי' בהמביא כדי יין (ביצה לב: ושם) אמר רב יהודה מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור[ט] וכן ביעתא[י] וכן קידרא[יא] וכן חביתא[יב] ופוריא[יג] דהא דאמרי' בהמוצא תפילין (עירובין קב.) גבי דיכרי דרב הונא[יד] אתא לקמיה דרב א"ל זיל כרוך בודיא ושייר בה טפח למחר פשטוה מוסיף על אהל ערלאי הוא ושפיר דמי אבל בלא שיור אסור[טו] היינו משום שהמחיצות התחתונות היו כבר עשויות ואם היה פורש עליהן היה עושה אהל כדרך לעשות אהל ואע"ג דרב הונא אית ליה הכא דאין כלי ניטל אצל לדבר הניטל[טז] ◦מה שהיה מוסיף למחר לא חשיב טלטול או שמא היו מושיבין שם אדם[יז] א"נ משום הפסד מרובה שרי כדפירש לעיל: **זה זוקף מטתו.** תימה לר"י ו) דרבא לא שרי[יח] אצל בשביל חי ובפ' מי שהוציאוהו (שם מד. ושם) תניא זוקף את המטה פורס עליה סדין שלא תפול החמה על המת ועל האוכלין[יט] והתם מוקי לה בחמיצה רביעית[כ] שסוכה כשירה בלאו הכי ולא הוי אצל תוספת אהל אבל מ"מ (אין) ניטל הכלי בשביל מת ויש לומר דהתם נמי לא שרי אצל בענין שאומר כאן שעושה בשביל חי אי נמי[כא] שיש אוכלין עם המת[כב]: **ונשמט** והולך לו. ואין צריך ליזאר שם תחת האהל כדי שיהא נראה שנעשה בשביל חי כיון דבשעת עשייה[כג] היה נראה שעושה בשביל חי: **רב"ע טלטול מן הצד שמיה טלטול.** נראה לר"י דכן הלכה מדלא קאמר דב"ע לא שמיה טלטול וכגון דליכא ככר ותינוק ואין לו אצל מטה אחת[כד] וטעם דרבי יהודה בן לקיש מתוך שאדם בהול כו'. אצל משום דהלכתא דשמיה טלטול נקט הכי וקשה לר"י דבריש כל הכלים (לקמן קכג.) פסיק רב נחמן כר' אלעזר בן תדאי דקסבר[כה] לא שמיה טלטול וע"ק דרב אדרב דהכא סבר שמיה טלטול ובסוף פ' תולין (שם קמא.) אמרי בי רב[כו] טלטול מן הצד לא שמיה טלטול ◦ובדוכתא אחריתי פריך מדרב אאמרי בי רב ובפרק בית כור (ב"מ קה:) מצריך מילתיה דרב דאמרי בי רב ועוד אמאי אסר רב

דאיכא דבש. דבר הניטל: **שפי חלות.** כל הכוורת עושין אותה הדבורים חלות חלות של לפיחית דבש ושעוה וכשרודים אותן מניחין בה שתים שיתפרנסו מהן הדבורים כל ימות הגשמים כדתנן בהמוכר את הספינה (ב"ב פ.) הלוקח חלות כוורתו של חבירו מניח שתי חלות דאיכא דבש בימות הגשמים דליכא דבש מאי איכא למימר לא נצרכא אלא לאותן שתי חלות והא מוקצות נינהו דחשיב עלייהו הא לא חשיב עלייהו מאי אסור אי הכי הא דתני ובלבד שלא יתכוין לצוד לפלוג ולתני בדידה בד"א כשחישב עליהן אבל לא חישב עליהן אסור הא קמ"ל אע"פ שחישב עליהן ובלבד שלא יתכוין לצוד מני אי ר"ש א) לית לי' מוקצה אי ר' יהודה כי לא מתכוין מאי הוי הא דבר שאין מתכוין אסור לעולם ר' יהודה מאי ובלבד שלא יתכוין לצוד שלא יעשנה כמצודה דלישבוק להו רווחא כי היכי דלא ליתצדו ממילא רב אשי אמר מי קתני בימות החמה ובימות הגשמים בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים קתני ביומי ניסן וביומי תשרי דאיכא חמה (ואיכא צינה) ואיכא גשמים ואיכא דבש אמר להו רב ששת פוקו ואמרו ליה לר' יצחק כבר תרגמא רב הונא לשמעתיך בבבל דא"ר הונא עושין מחיצה למת בשביל חי ואין עושין מחיצה למת בשביל מת מאי היא דא"ר שמואל בר יהודה וכן תנא שילא מרי א◦מת המוטל בחמה באים שני בני אדם ויושבין בצדו חם להם מלמטה זה מביא מטה ויושב עליה וזה מביא מטה ויושב עליה חם להם מלמעלה מביאים מחצלת ופורסין עליהן זה זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו ונמצאת מחיצה עשויה מאליה איתמר מת המוטל בחמה רב יהודה אמר שמואל ב◦הופכו ממטה למטה רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב אמר ג◦מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו היכא דאיכא ככר או תינוק כולי עלמא לא פליגי דשרי ◦כי פליגי דלית ליה מ"ם ד◦טלטול מן הצד שמיה טלטול ומ"ם לא שמיה טלטול לימא כתנאי ה◦אין מצילין את המת מפני הדליקה אמר ר' יהודה בן לקיש שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה היכי דמי אי דאיכא ככר או תינוק מ"ט דתנא קמא אי דליכא מ"ט דר' יהודה בן לקיש אלא לאו בטלטול מן הצד פליגי דמר סבר טלטול מן הצד שמיה טלטול ומ"ם לא שמיה טלטול לא ◦דכ"ע טלטול מן הצד שמיה טלטול והיינו טעמא דר' יהודה בן לקיש ז◦דמתוך שאדם בהול על מתו לדבורים. דבר הוא ליה דבר שאינו ניטל ואפ"ה מטלטלין מחצלת להצלתן: **דחשיב עלייהו.** מאתמול לאכילה: **ומי.** היא שהצרכת לתרוצה כשחישב וקתני דדבר שאין מתכוין מותר כר"ש: **אי ר"ש.** אמר ◦למה לי לאוקמיה בשחישב: **שלא יעשנו כמצודה.** שלא יכסנה כולה אצל דנשבוק רווחא שיוכלו לצאת כי היכי דלא ליתצדו בהאי כיסוי ממילא ואע"ג דלא מיכוין למילא אסור: **רב אשי אמר.** לעולם דליכא דבש טובא ודקשיא לן ימות הגשמים מי קתני בה ימות הגשמים: **נשמעתיך.** דאין כלי ניטל אצל לדבר הניטל: **מם המוטל בחמה.** ויש לחוס שמא ימהר להסריח: **ויושבין בצדו.** ע"ג הקרקע כדי שיצטערו מחוס הקרקע ויצטרכו להביא מטות ליפשב עליהן והמטות יהיו למחילה כדמסיים ותזיל: **חם להם למטה.** מן הקרקע שרתחו חמה: **ופורסין.** על ראשן ולא: **זה זוקף מטתו.** שתהא המחצלת מונחת עליה וכן זה נמצאת מחילה עשויה מאליה ולכשירלו נשמטין והולכין להם. ודוקא נקט חם להם מלמטה בריש שיציאו המטות ליסיבה בריש והדר מחצלת לפרוש עליהן אצל ואוחזין אותה בידיהן עד לאחר שעה שיזקפוס וישמטוס דהוה ליה כי ההוא דאמרינן (עירובין דף קא.) האי מדורתא מלמעלה למטה שרי אבל לאתויי מעיקרא מטות לצורך האהל לא דהוה ליה מלמטה למעלה כדרך בנין וקי"ל◦ אין עושין אהל ערלאי בתחילה בשבת: **הופכו ממטה למטה.** עד שמגיע לאל: **מן הצד.** כלאחר יד: **אי דליכא.** והאי מצילין דקאמר ר' יהודה בן לקיש דמטלטל ליה להדיא הוא: **מאי טעמא דר' יהודה.** אצל לאו מן הצד הוא דקאמר: אי

בפריסת ע"ג הכוורת ובלבד שלא יתכוין לצוד, ליפלוג עליה כו'. ואסיקנא לעולם ר' יהודה [היא], והאי דקתני ובלבד שלא יתכוין לצוד, שלא ישלשל המחצלת ויחזקנה בכותלי הכוורת שנמצאו הדבורין כסתומין בכוורת, אלא ירויח כמעט המחצלת מן נקב של כוורת שהוא פתח לצאת ולכנוס בו הדבורים כו'. **אמר רב ששת** כבר תירגם רב הונא לשמעתיה דר' יצחק בבבל דאמר עושין מחיצה למת בשביל החי ואין עושין מחיצה למת בשביל המת, כיצד מת מוטל בחמה באין ב' בני אדם ויושבין בצידו, חם להם מלמטה זה מביא מיטה ויושב עליה וזה מביא מיטה ויושב עליה כו'. **איתמר מת המוטל בחמה רב יהודה אמר שמואל הופכו ממיטה למיטה, ומשמיה דרב** אמרו מניח עליו ככר או תינוק וטלטלו. ואסקינן בשיש ככר או תינוק כ"ע לא פליגי שמניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו, (וכ"ע) [כי פליגי היכא דל"ל, מ"ס] טילטול מן הצד שמיה טילטול [ומ"ס לא שמיה טילטול]. ואתינן ואוקמינהו בתנאי, אין מצילין [את המת] מפני הדליקה, אמר ר' יהודה בן לקיש שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה. ואמרינן כ"ע טילטול מן הצד שמיה טילטול, היינו טעמא דר' יהודה בן לקיש מתוך שאדם בהול על מת

מז א מיי' פכ"ה מהלכו' שבת הלכה ו ופכ"ו הלכה כב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שיא סעיף ו:

מז ב ג מיי' שם פכ"ו הלכה כא [כבן טור שו"ע או"ח שם סעיף ג]:

תוס' ישנים

א) ומשמע ליה שיש שם חלות הרבה דלא הוי מוקצה מחמת חסרון כיס:

ב) ולעיל מייתי ה"מ לשנויי דברי משום הפסד אצל דמשני שיעורא חדא לטלטולו בצריך למקומו:

ג) ומיהו דוחק הרשב"א דחששו להתיר טורח (דהמלאכה) [דהא רבנן] דמפרש טעמא משום הצלה שאינה מצויה ונ"ל ליה דביטול כלי ולא טעמא דאין כלי ניטל (אצל) [הצל] מיקרי ליה בריית' דאסרי בפ' בתרא (דף קנד:) להכין מחמתו כריס וכסתות אצל ודאי משום טורח:

מוסף תוספות

א. והרי דבש מוקצה מחמת איסור הוא. ריטב"ש. ב. [ו]אי לאשמועינן דאי עביד כמצודה אסיר, אע"ג דאינו מתכוין. תוס' הרא"ש. ג. מדנקט ובלבד שלא יתכוין. תוס' הרא"ש. ד. מה שתירצו בני הישיבה. תוס' הרא"ש. ה. דלא מצי לשנויי בשליפי זוטרי כדשנין לאידך קושיא. ריטב"ש. ו. כדי שלא תתקלקל הבהמה ולא ישברו הכלים וכו' [ד]אינו חמור כל כך והתירוהו במקום הפסד מרובה, אבל ביטול כלי מהיכנו חמור יותר, ואפי' במקום הפסד מרובה, ואע"פ ששניהם מדבריהם. רשב"ש. ז. אלמא מאי דשרי רב הונא וכו' משום הפסד מרובה הוא דשרי. מי' הר"ן לקמן קנד: ח. [ולהכין] אצרכוה רבנן להמתין עד שיחם להם. תוס' הרא"ש. ט. פי', כשנותנין עצים מכאן ומכאן ונותנין עליהם עצים ארוכים ארכן לרחב של אלו, ובמביא תחילה עצים שנותן למעלה, ואח"כ עצים שמכאן ומכאן, אינו כן דרך עשיית אהל לעשות הגג תחילה ואחריו הדפנות, ושרי, וכה"ג קרי מלמעלה למטה, מלמטה למעלה אסור. תוס' לקמן קנא. ד"ה כפא. י. פי', כשנותנין ביצים ע"ג האסכלא שקורין גרדיי"ל, וכשנותנין הביצים תחילה ואוחז בהן בידו עד שמביא הכלי תחתיהן, שרי, דהיינו מלמעלה למטה. תוס' לקמן קנא. ד"ה כפא. יא. שמושיבה על ב' חביות, שצריך לאוחזה בידו, ואח"כ לסדר תחתיה החביות. תוס' לקמן קנא. ד"ה כפא. יב. חביות שמסדרין באוצר ומושיבין אחת ע"ג שתים. תוס' לקמן קנא. ד"ה כפא. יג. לפרוס העור תחילה באויר ואח"כ להביא המטה תחתיו. תוס' לקמן קנא. ד"ה כפא. יד. דרב הונא הו"ל הנהו עיזי דביממא בעו טולא ובליליא בעו אוירא. ריטב"ש. טו. ואמאי הוצרך לכך, יתירו לו בענין זה שאמרו כאן. ריטב"ש. טז. [ו]היאך הי' מטלטל הבודיא לצורך הבהמות שהם דבר שאינו ניטל. ריטב"ש. יז. רועה שהי' צריך לצל. ריטב"ש. יח. הכא. תוס' הרא"ש. יט. ובשלמא עשיית מחיצה לק"מ. תוס' הרא"ש. כ. שאינו אלא תוספת מחיצה. תוס' הרא"ש. כא. ד"על המת ועל האוכלין" דוקא קאמר, כלומר. רשב"ש. כב. אבל על המת בלבד לא. רשב"ש. כג. לא הי' ניכר שהיה רוצה לילך. תוס' הרא"ש. כד. ובטלטול גמור פליגי. תוס' הרא"ש. כה. טלטול מה"צ. תוס' הרא"ש. כו. תנינא הקש שעל המטה לא ינענעו בידו אלא מנענעו בגופו, ואם הי' מאכל בהמה או שהי' עליו כר או סדין מנענעו בידו, ש"מ. מי' הר"ן.

גליון הש"ם

רש"י ד"ה אי ר"ש למה לי לאוקמיה בשחישב. משמע דמכ"מ צריכים לשנויא דאיכא ב' חלות דש"ל דרש"י (שם אלר"ש ליכא) [דאיכא] לדינא דרי"ץ (היינו) אפילו לר"ש דמיקל במוקצה ואולם רש"י בביצה כתב בחמת דפירכת הש"ס דלר"ש ל"צ כלל לתרץ דאיכא ב' חלות מבואר דס"ל לר"ש שם (דלר"ש ליכא לדינא דרי"ץ). ולדברי רש"י אלו טוענת הרז"ה פ' מי שהשיק שכתב דרי"ץ הוא רק לר"י וכתב עלה שב"כ רש"י: **גמ' כי** פליגי דלית ליה. ק"ל אמאי לא הוי המטה עצמה במקום ככר או תינוק ועי' מג"א סי' (ש"ק ס"ק כ"א) [שי"א ס"ק ט"ו] ובתוספת שבת. ומזה לא הערו כלום ולע"ג: **תוס'** ד"ה ופורסין וכו' מה שהיה מוסיף למחר. עי' לקמן דף נג ע"א תוס' ד"ה מהו לימן: **שם** ד"ה דבו"ע וכו' ובדוכתא אחריתי. עי' בכורות דף כז ע"ב:

מוסף רש"י

שתי חלות. של לפיחית מניחין בכוורת כשמודין אותה ומהן פרנסה לדבורים כל ימות הגשמים, אותן שתי חלות מותר לטטלן. כל דבש הכוורת עשוי עליות (ביצה לו.). **הא דתני ובלבד שלא יתכוין לצוד.** משמע דלא יעמוד לתלק את דכריו ונאסור עד שלא מאיסור מעלמו ליאסור ליה, לפלוג וליתני בדידה. באיסור טלטול גופיה יכול לתלק את דכריו ונמצאו לד איסור לדבר בלא חשב עליהו לא יטלטל מחמצלת לגרס (שם). **אע"פ** שחישב עליהן ובלבד שלא יתכוין לצוד. אף בשחשב בא לגמרך שיש לד איסור בתחלת לגוד ואע"ג דעיקר לתלה מפני הגשמים מכוין (שם).

רב נסים גאון

אמר ליה לא נצרכה אלא לאותן ב' חלות. מנהג הוא בעת חתיכת הדבש מן הכוורת להניח ב' חלות לעסק הדבורים. ותישתכח עיקר דיליה בבבא [בתרא] בפרק המוכר את הספינה [דף פ] חלות דבש מניח שתי חלות חיצונות.

רבינו חננאל

ושנינו על הכוורת באותן ב' חלות, ששנינו בפרק המוכר את הספינה בענין המוכר חלות דבש כוורתו לחבירו שחייב הקונה להניח לו שתי חלות דבש כדי שיהו מזון לדבורים שלא יברחו, ולפיכך אמרנו אותן ב' חלות מוקצות מאכל אדם הן לא השאילן אלא לדבורים. ושנינן כגון (שחייב) [שחשב] עליהן בפירוש [לאכלם]. **ואקשינן** אי הכי אדתני ומזהיר